

Eläinlääkinnällisen rajatarkastuksen raportti 2016

Eviran raportti
Hyväksymispäivä 17.5.2017

Eläinten terveys ja lääkitseminen yksikkö
Hyväksyjä Terhi Laaksonen

Esittelijä Kitty Schulman
Lisätietoja Kitty Schulman

Sisällysluettelo

- 1 ARVIO VALVONNAN VAIKUTTAVUUDEN TOTEUTUMISESTA
- 2 VALVONTASUUNNITELMAN TOTEUTUMINEN
- 3 TOIMIJOIDEN TOIMINTA JA TUOTTEIDEN SÄÄNNÖSTEMUKAISUUS
  - 3.1 Todetut puutteet ja niiden yleisyys
- 4 AUDITOINNIT, ARVIO- JA OHJAUSKÄYNNIT JA MUU SAATU PALAUTE
- 5 ENNALTAEHKÄISEVÄT JA KORJAAVAT TOIMENPITEET
  - 5.1 Toimijoiden säädöstentuntemuksen varmistaminen
  - 5.2 Toimijoille annetut seuraamukset ja puutteiden korjaamistoimenpiteiden varmistaminen
  - 5.3 Valvontajärjestelmään liittyvät korjaavat toimenpiteet
- 6 VALVONNAN RESURSSIT
- 7 MUUTOKSET SEURAAVIEN VUOSIEN VALVONTAAN

1 ARVIO VALVONNAN VAIKUTTAVUUDEN TOTEUTUMISESTA

Eläinlääkinnällinen rajatarkastusjärjestelmä saavutti vaikuttavuustavoitteet, sillä Suomessa ei todettu eläintauteja, jotka olisivat levinneet Suomeen tuontituotteiden tai eläinten mukana. Suurimman osan EU:n ulkopuolelta tuodun tuote- tai eläinten tuontierän ei todettu aiheuttaneen erityisiä riskejä kuluttajille tai eläintautien leviämisen vaaraa. Niiden yksittäisten erien kohdalla, joissa riskejä todettiin, ryhdyttiin vaadittaviin toimenpiteisiin, kuten erän hylkäämiseen, ehdolliseen hyväksymiseen tai paikalliselle viranomaiselle ilmoittamiseen jatkotoimenpiteitä varten.

Rajaeläinlääkäreiden toiminta rajatarkastusasemilla oli systemaattista ja yhtenäistä. Resurssit kohdistettiin tarkastusten suorittamiseen lainsäädännön mukaisesti. Vaaliin rajatarkastusasemaa ei kuitenkaan pystytty pitämään auki lain vaatimat kolme päivää viikossa lomien aikana. Resurssit eivät myöskään riittäneet toiminnan, ohjeistuksen ja toimijoiden ohjaamisen kehittämiseen.

Eläinlääkinnällinen rajatarkastus ohjaa Tullia koskien eläinperäisten elintarvikkeiden, tuotteiden ja elävien eläinten tuontia. Tullin ohjausta suoritettiin käytännön tasolla rajaeläinlääkäreiden toimesta sähköpostitse ja puhelimitse. Tullin valvontaa ei suoritettu vuonna 2016, eikä Tullia koulutettu resurssipulasta johtuen. Täten Tullin toiminnan valvonnan vaikuttavuudesta ei voi esittää arviota.

Laittomasti Suomeen kolmansista maista tuotujen lemmikkieläinten määrää on vaikea arvioida, mutta Suomeen myytäviksi ja luovutettaviksi tuotavien koirien laitton tuonti vaikuttaa olevan kasvussa. On mahdollista, että Eviran tiedottaminen asiasta on vaikuttanut Eviran vastaanottamien laittomia lemmikkejä koskevien ilmoitusten määrään.

Laittomien lemmikkien osalta valvonta ei ole vaikuttavaa, mutta Eviralta puuttuu keinoja ja resursseja puuttua laittomien eläinten tuontiin. Seuraamukset ovat riittämättömiä ja käsittelyajat pitkiä. Tällä hetkellä hallintopäätöksen saanut henkilö voi pakoilemalla välttää seuraamukset, eikä keinoja tällaisen henkilön kiinni saamiseksi ole. Vaikuttavampia keinoja tilanteisiin, jossa eläintautiriski on pieni, olisi sakkorangaistus ja vaadittavien lääkitysten teettäminen. Tämän puuttuessa valvonnan uskottavuus jää vähäiseksi.

Karanteenin järjestäminen ei edennyt resurssipulasta johtuen. Karanteeniin asettaminen maahantuojan kustannuksella on tällä hetkellä lainsäädännön antamista vaihtoehdoista lähinnä teoreettinen.

Komission rajatarkastustyöryhmään osallistuttiin kahdesti. Kansainvälisiin tiedusteluihin, rajatarkastusyhteistyöhön ja kannanottopyyntöihin vastattiin viivyttelämättä.

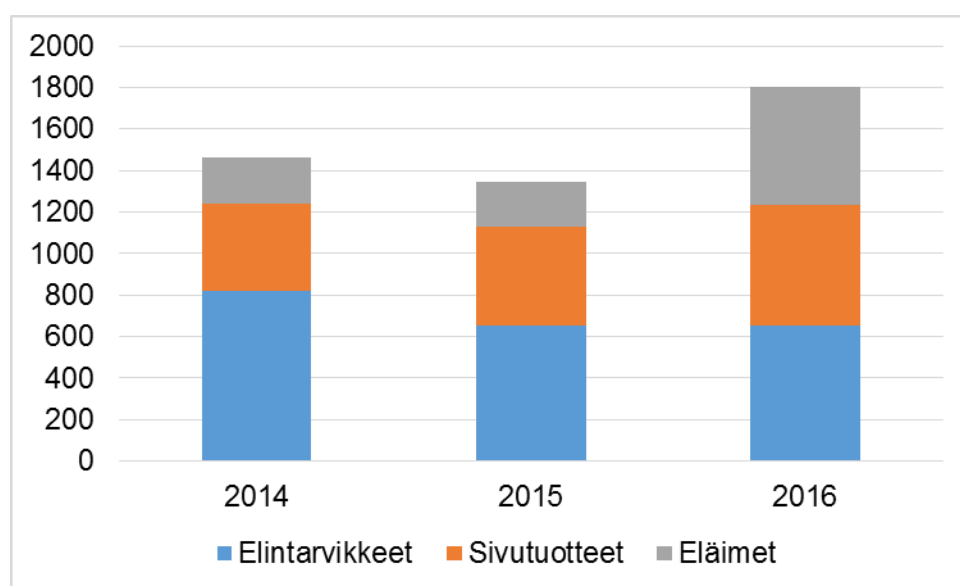
Lentoaseman uuden eläinlääkinnällisen rajatarkastusaseman rakennustyöt ovat edenneet aikataulussa. Uusi rakennus on tarkoitus ottaa käyttöön vuonna 2017. Neuvottelut Helsingin sataman eläinlääkinnällisen rajatarkastusaseman siirtymisestä uusiin tiloihin eivät edenneet vuonna 2016, koska rahoitus uusien tilojen rakentamiseen ei ole järjestynyt.

Mediaa kiinnosti vuonna 2016 laittomat lemmikit ja elävien eläinten tuontiin liittyvät riskit. Aihe kiinnosti myös eläinlääkäreitä ja eläintenhoitajia kun aiheesta luennoitiin Eläinlääkäripäivillä joulukuussa 2016.

2 VALVONTASUUNNITELMAN TOTEUTUMINEN

Eläinlääkinnälliseen rajatarkastukseen tuotavien erien lukumäärään ei voi vaikuttaa etukäteen. Erien kokonaislukumäärä on vaihdellut viime vuosina noin 1500–2000 seutuvilla. Tuote-eristä tarkastetaan 100 %, mutta vain osalle tehdään fyysinen tarkastus. Elävät eläimet tarkastetaan 100 % ja lisäksi niille tehdään fyysinen tarkastus ja hyvinvointitarkastus. Vuonna 2016 Helsinki-Vantaan lentoaseman, Helsingin sataman ja Vaalimaan rajatarkastusasemilla tarkastettiin yhteensä 1305 tuote-erää (sisältäen kauttakuljetus- ja muonituserät) sekä 571 erää eläimiä. Suurimman osan vuotta näytteitä otettiin sekä tuote-eristä että eläväläinieristä erillisen näytteenottosuunnitelman mukaisesti. Näytteenoton toteutumista valvottiin dokumentoidusti.

Kuva 2.1 EU:n alueelle jääneet erät 2014–2016.

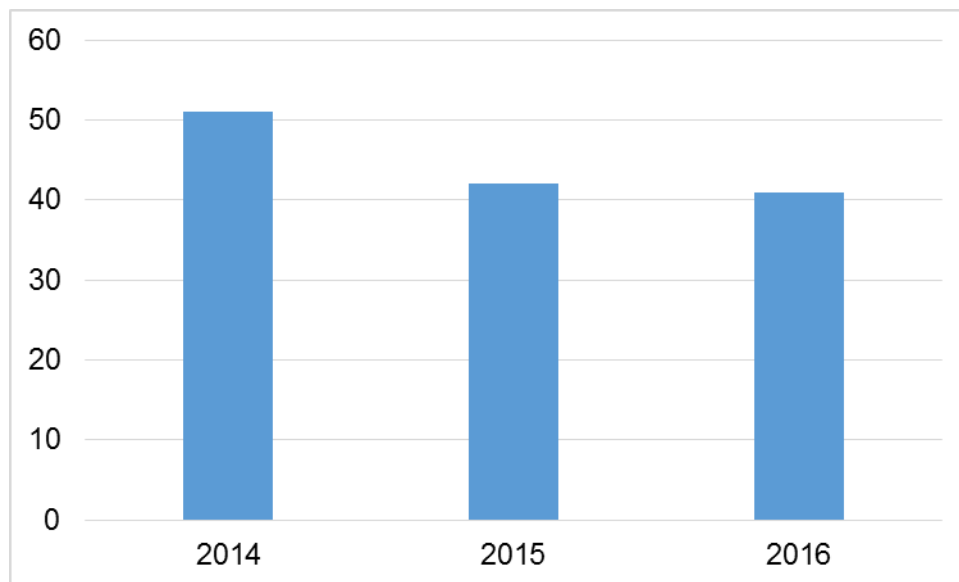

EU:n ulkopuolisista maista tuotaville tuote-erille tehtävistä fyysisen tarkastuksen periaatteista säädetään komission päätöksessä 94/360/EY. Tarkastustiheydet EU:n kanssa vastaavuussopimukset solmineista maista (Uusi-Seelanti, Kanada, Chile ja Sveitsi) tuotaville tuotteille sisältyvät kyseisten maiden sopimuksiin EU:n kanssa. Fyysisen tarkastuksen frekvenssit on merkitty vaadittavien tarkastustiheyksien mukaisesti TRACES-järjestelmään ja fyysisiä tarkastuksia on tehty vaadittava määrä, joka riippuu tuotteesta ja alkuperämaasta, esimerkiksi 29 %:lle saapuvista punaisen lihan eristä, 10 %:lle saapuvista eläinten säilykereichueristä, 50 %:lle saapuvista hunajaeristä.

Vuonna 2016 myönnettiin kaikkiaan 41 tuontilupaa, joista 2 eläville eläimille ja 1 elintarvikkeille (elävät ravut keitettäväksi). Eläville eläimille ei pääsääntöisesti myönnetä tuontilupia, koska mahdollisuudet tuontiehtojen täyttymiseen ovat olemassa. Elävien eläinten tuontiluvat myönnettiin turvapaikanhakijoiden lemmikeille ja yhdelle koiralle, jonka omistajalla oli hyvin perusteltu pakottava syy. Tuontilupien myöntämisessä huomioidaan aina eläintautien leviämisen riski. Tuontilupa voidaan myöntää lemmikiasetuksen (Komission asetus 576/2013) 32 artiklan mukaan vain poikkeustapauksissa oman lemmikin siirtoon. Näitä tilanteita ovat esim. poliittinen konflikti tai luonnonmullistus. Tällöin tuontilupa tulee anoa toimivaltaiselta viranomaiselta (Eviralta) etukäteen. Tuontiluvassa määritetään maahan siirron ehdot.

Loput 38 tuontilupaa myönnettiin tutkimustarkoituksiin ja kaupallisiksi näytteiksi. Vuoden aikana päivitettiin lomakkeet sivutuotteiden tuontilupien osalta. Menettelyä, jossa tuontiluvan hakija voi anoa sivutuotelaitokseksi rekisteröitymistä tuontilupahakemuslomakkeella jatkettiin.

Kuva 2.2 Vuosina 2014–2016 myönnetyt tuontiluvat. Vuoden 2014 aikana siirryttiin myöntämään tuontilupia kahdeksi vuodeksi yhden vuoden sijaan.

3 TOIMIJOIDEN TOIMINTA JA TUOTTEIDEN SÄÄNNÖSTENMUKAISUUS

3.1 Todetut puutteet ja niiden yleisyys

Puutteiden esiintyminen ja syyt puutteisiin

Elintarvikkeet ja tuotteet

Puutteita tuotavissa tuote-erissä esiintyy pääasiassa tuotteissa, joita tuodaan vähän tai kun tuotetta tuodaan ensimmäisiä kertoja. Pääosin tuojat ovat vakiintuneita kaupallisia tuojia ja noudattavat sovittuja toimintatapoja. Ennakoitavissa olevat ongelmat pyritään estämään tiedotuksella, neuvonnalla ja pyytämällä terveystodistus ja eräkohtaiset tuontiasiakirjat nähtäväksi ennen tuontia. Erien kuljettaminen Suomeen ei ole kannattavaa, jos toimija joutuu palauttamaan tai hävittämään erän, joten toimija pyrkii jo ennalta valitsemaan luotettavan lähettäjän. Säännöstenvastaisuuksien syynä on usein lähettäjään viranomaisten tai kuljetuksesta vastaavan tahon huolimattomuus tai välinpitämättömyys säännöksistä. Korjaavat toimenpiteet tulevat maahantuojan hoidettavaksi. Hylkäämisen seuraukset tulevat aina tuojan maksettavaksi. Jos erää tuotaessa se ei täytä tuontivaatimuksia, tuojilta pyydetään korvaava todistus, mikäli mahdollista. Mikäli korvaavaa todistusta ei pystytä myöntämään, erä hylätään. Uusi todistus saadaan usein joko ennen erän saapumista rajatarkastusasemalle, tai muutoin erä odottaa rajatarkastusasemalla uuden todistuksen saapumista.

Kolmansista maista peräisin olevia elintarvikkeiden tai tuotteiden vakavampia säännöstenvastaisuuksia ei esiintynyt vuonna 2016. Helsingin sataman eläinlääkinnällisellä rajatarkastusasemalla hylättiin kolme erää. Kahdella erällä hylkäyssyy oli terveystodistuksen puuttuminen, yksi erä oli kolmannesta maasta hylkäyksen takia palautettu erä. Helsinki-Vantaan lentoasemalla ei hylätty erää. Vaalimaalla hylättiin yksi Venäjältä palautettu erä. Lisäksi hylättiin yksi kauttakuljetuksessa kolmanteen maahan ollut erä.

Yleisin korjattavissa oleva virhe olivat puutteet asiakirjoissa, joko väärän mallinen terveystodistus tai sen virheellinen täyttäminen. Tuojat ovat ryhtyneet välittömästi korjaaviin toimenpiteisiin saatuaan huomautuksen kirjallisena tai suullisena, koska muutoin erän tuontia ei ole sallittu.

Pakkausmerkintöihin ja aistinarviointiin liittyvistä puutteista huomautettiin kirjallisesti täyttämällä tarkastuspöytäkirja. Tarkastuspöytäkirja täytettiin myös aina, kun fyysinen tarkastus suoritettiin. Vaadittavien pakkausmerkintöjen puuttuessa, maahantuojalta pyydettiin kirjallisesti selvitystä siitä, miten merkitseminen aiottiin toteuttaa (esim. taroitus).

Koska tuonnin alkuperämaa ja laitokset ovat rajoitettuja, todetaan tuotteissa harvoin tutkimusten perusteella sellaisia kemiallisia, mikrobiologisia tai hygieenisiä riskejä, joista voi aiheutua vaaraa ihmisten tai eläinten terveydelle. Komission suojapäätökset rajoittavat tuontia voimakkaasti riskimaista muiden rajoitusten lisäksi. Rajatarkastus pidättää erän, mikäli laitoksesta on olemassa RASFF-ilmoitus ja/tai Komission asettama tehostettu valvonta. Konttien pidättäminen Hakuninmaalle on aiheuttanut lisätyötä ja yhteydenottoja maahantuojilta. Hakuninmaan pienentyneen piha-alueen vuoksi kontteja ei voida pidättää useita yhtä aikaa, vaikka tilanne sitä vaatisi. Tällöin on pyritty estämään riskikonttien saapuminen ennen kuin edellinen on poistunut. Riski perustuu Tullin antamaan ennakoilmoitukseen, jonka pohjalta voidaan tarkastaa, onko erälle voimassa RASFF-ilmoituksia tai tehostettua valvontaa, joka aiheuttaa pysäyttämisen. RASFF-ilmoitukset tarkastetaan viimeistään tarkastuksen yhteydessä.

Kontrolloidut erät, kuten palautuserät ja verituotteet on kanavoitu todistettavasti. Kanavoinnissa on kuitenkin esiintynyt puutteita, jolloin maahantuojalle on voitu esittää huomautus.

Tuontiluvan vaativat tuotteet

Tuontiluvissa määritetään ehdot, joilla tietty tuote tai eläin voidaan tuoda maahan silloin, kun ehtoja ei ole määritetty EU:n tai kansallisessa lainsäädännössä tai lainsäädäntö vaatii tuontiluvan myöntämistä. Usein tuontiluvan ehdot ovat varsin tiukat ja tarkat ja tuontilupa myönnetään esimerkiksi ainoastaan tiettyyn määränpäähän, jonne tuotteen päätymistä on seurattava. Sivutuotteiden osalta kunnaneläinlääkärit ovat suorittaneet valvontaa niissä paikoissa, joihin Evira on myöntänyt tuontilupia. Vuonna 2016 on tullut ilmi, että tuontilupien ehtoja ei ole noudatettu, todennäköisesti johtuen siitä, että lupia ei ole luettu. Tulevaisuudessa tuontilupia myönnettäessä tulee maahantuojalle painottaa sitä, että tuontilupa sisältää tuonnin ehdot.

Eläimet

Eläinten maahantuonnissa esiintyvät puutteet on pyritty hoitamaan heti. Helsinki-Vantaan lentoasemalla eläin on pidätetty häkkiin odottamaan asiakirjatäydennystä, Vaalimaalla eläin on voitu helpommin käännyttää takaisin. Mikäli ongelma ei ole rat-

kennut ajassa, jonka voi katsoa kohtuulliseksi eläimen häkissä pitämisen kannalta, on eläin hylätty ja palautettu lähtömaahan.

Eläimet, jotka eivät kuulu tai eivät ole saapuneet eläinlääkinnälliseen rajatarkastukseen

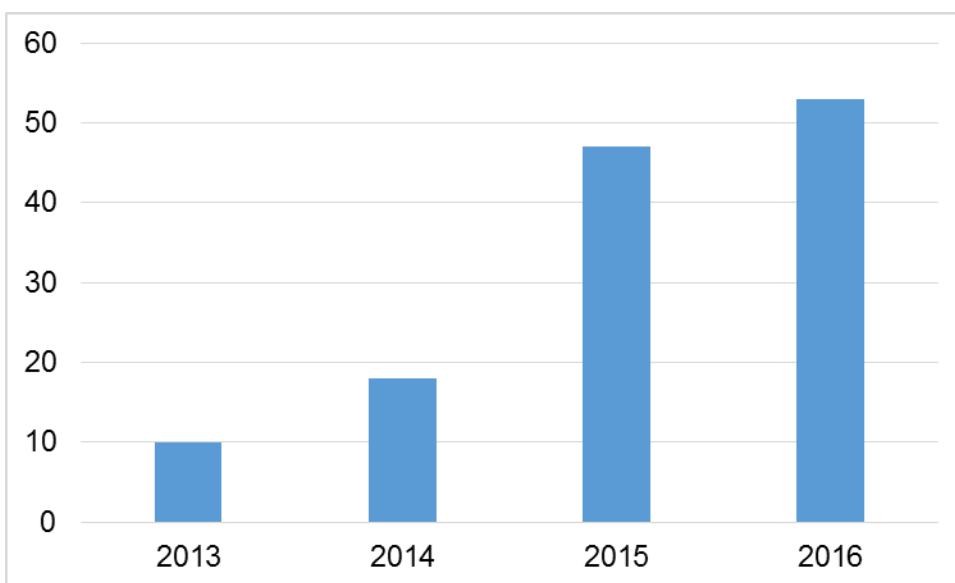
Matkustajien lemmikkieläinten ei-kaupallisten siirtojen säännöstenvastaisuuteen on syynä usein välinpitämättömyys. Vaikka Eviran internet-ohjeissa on tuontiehdot, eivät kaikki matkustajat ota määräyksistä selvää ennen matkaa. Suomeen saapui myös vuonna 2016 lemmikkejä turvapaikanhakijoiden mukana. Yksittäistapauksissa näille lemmikkieläimille myönnettiin tuontilupia virallisen valvonnan alaisuuteen.

Laittomassa koirien ja kissojen tuonnissa kyseessä on yleensä tahallinen yritys välttää rajatarkastus. Suomeen tuodaan pentuja myyntiin uusiin koteihin rajatarkastuksen ohi, jolloin tuoja välttyy Tulli- ja rajatarkastusmaksuilta. Vertaisverkostoissa rekrytoidaan lentokummeja, jotka suorittavat salakuljettamisen toimijan puolesta. Näiden ryhmien toimintaan on vaikea puuttua. Suurin osa tapauksista ei tule Eviran tietoon.

Lemmikkien salakuljetus kolmansista maista Suomeen on edelleen yleistä. Eviran tietoon tulleet laittomat tuonnit ovat lisääntyneet vuosi vuodelta. Lemmikkejä myydään internet-palstoilla ja ostajalle kerrotaan kaiken olevan kunnossa. Myyjät ovat usein ulkomaalaisia, joten Suomen viranomaisen on mahdoton puuttua heidän toimintaansa. Eläinlääkäripäivillä 2016 eläinlääkäreille jaettiin tiedotteita ja lentolehtisiä jaettavaiksi asiakkaille liittyen laittomaan eläinten tuontiin. Toimenpiteen vaikuttavuudesta ei ole arviota, mutta loppuvuodesta 2016 laittomasti maahantuotuihin eläimiin liittyvät ilmoitukset vaikuttivat lisääntyneen hieman.

Päätöksiin palautuksista, lopetuksesta tai karanteenista voi ryhtyä siinä vaiheessa, kun eläin on tarkastettu virkaeläinlääkärin toimesta. Täten osa tapauksista jää kuulemisen tasolle. Laittomiin lemmikkeihin liittyvät hallintopäätökset ovat lisääntyneet vuosi vuodelta (kuva 3.1.1). Vuonna 2016 hallintopäätöksiä tehtiin 53. Hallintopäätösten vaikuttavuus ja toteutumisen seuranta ei ole nykyisillä resursseilla tehokasta.

Kuva 3.1.1 Laittomiin lemmikkeihin liittyvät hallintopäätökset vuosina 2013-2016. Vuonna 2014 lemmikkivirka rajatarkastuksen resursseista.

Hallintopäätöksellä palautettuja eläimiä saapuu todennäköisesti uudelleen Suomeen. Kaikkia hallintopäätöksen saajia opastetaan lailliseen tuontiin. Rajaeläinlääkäreillä ei kuitenkaan ole tietoa, millä tavoin palautetut eläimet ovat saapuneet uudelleen Suomeen ja noudatetaanko uudelleentuonnissa tuontiehtoja; uudelleentuonti ei tapahdu eläinlääkinnällisen rajatarkastuksen kautta. Kaikkia

4. AUDITOINNIT, ARVIO- JA OHJAUSKÄYNNIT JA MUU SAATU PALAUTE

Komission tarkastusvirasto Directorate on Health and Food Audits and Analysis (San-te F) teki 18.4.-20.4.2016 Fact Finding mission Suomeen. Mission tarkoitus oli arvioida afrikkalaisen sikaruton maakohtainen riskiprofiili taudin leviämisen riskeistä rajojen yli. Missiossa arvioitiin rajavalvontaa Tullin ja rajaeläinlääkäreiden kanssa sekä lentotaseamalla että Vaalimaan maantiellä. Suomi sai hyvän arvion, mutta parannuksia mm. Tullin tarkastusten kohdistamiseen, karjankuljetusajoneuvojen pesujen valvontaan toivottiin. Eviran tulisi myös kiinnittää huomiota valvontasuunnitelmassa Tullin valvontaan.

Syyskuussa 2016 Evirassa vieraili kolme edustajaa USDA-APHIS:ista tarkoitukseen keskustella harmonisoimattomien sivutuotteiden tuonnista Suomeen ja terveystodistusvaatimuksista. Vierailu oli yksipäiväinen ja siihen osallistui Evirasta sivutuotepuolen asiantuntijoita, rajaeläinlääkäreitä sekä ministeriön edustaja. USA:sta saapui kaksi henkilöä ja yksi oli APHIS:in paikallistomistolta Brysselistä. Kokous sujui hyvässä yhteisymmärryksessä ja Suomi sai kiitosta hyvästä esivalmistelusta. Kokous järjestettiin USDA:n aloitteesta heidän Euroopan-kartoituksellaan.

Asiakaspalautte on ollut pääosin myönteistä. Lemmikkien ei-kaupallisten siirtojen neuvonnasta on saatu runsaasti kiittävää palautetta. Uhkaavia tilanteita on kuitenkin esiintynyt liittyen laittomasti tuotujen eläinten käsittelyyn.

Tullin henkilökunta on esittänyt pyyntöjä, että rajaeläinlääkärit voisivat päivystää virka-ajan ulkopuolella ja että Vaalimaalle olisi mahdollista kutsua rajaeläinlääkäri tarkastamaan eläimiä.

Arvio- ja ohjaussuunnitelmaan perustuvia valvottavien varastojen ja rajatarkastus-asetusten arvio- ja ohjauskäyntejä ei pystytty tekemään suunnitelman mukaisesti resurssipulasta johtuen.

5. ENNALTAEHKÄISEVÄT JA KORJAAVAT TOIMENPITEET

5.1 Toimijoiden säädösten tuntemuksen varmistaminen

Rajatarkastusjaosto ylläpitää ohjeistusta tuonnista kolmansista maista Eviran internetsivuilla. Eviran internetsivuilla olevia tekstejä ei kuitenkaan ole käyty läpi vuonna 2016 resurssipulasta johtuen. Uusista asetuksista tehdään tarvittaessa ohjeet jo ennen asetuksen voimaantuloa. Koska uusi valvonta-asetus on tekeillä komissiossa, on voimaantulevien asetusten määrä tällä hetkellä verrattain pieni. Ohjeita ei ole uudistettu vuonna 2016.

Vuonna 2015 ohjelmoijan kanssa suunnitteilla ollut interaktiivinen lemmikkien tuontitietolomake ei ole valmistunut resurssien puutteesta johtuen.

Eläinlääkäriopiskelijoille on pidetty Helsingin yliopistossa kaksi luentoa. Eläinlääkäripäivillä rajatarkastus luennoi laittomista lemmikeistä eläinlääkäreille ja yleisemmin koirien, kissojen, frettien ja hevosten tuonnista eläintenhoitajaopiskelijoille.

Rajaeläinlääkäripäiviä ei järjestetty 2016. Resurssipulasta johtuen eläinlääkinnällisen rajatarkastuksen henkilökunta ei saanut osallistua BTSF-kursseille vuonna 2016. Myöskään Tullia ei koulutettu resurssipulasta johtuen.

5.2 Toimijoille annetut seuraamukset ja niiden korjaavien toimenpiteiden varmistaminen

Tuotuun erään liittyvissä lievissä puutteissa (esim. puutteellinen ulkopakkausten merkintä sivutuotteilla) toimijoille on annettu kirjallinen tai suullinen huomautus. Toimijoille annettujen kirjallisten huomautusten jälkeen on varmistettu seuraava erä tarkastamalla, että puute on korjattu. Vaihtelut vuosittain ovat olleet hyvin pieniä, ja puutteiden korjaamiseksi on riittänyt huomautus. Vakavampien puutteiden toteamisen johdosta eläinlääkinnällisessä rajatarkastuksessa on kuitenkin tavanomaista hylätä erä. Silloin erä määrätään palautettavaksi tai hävitettäväksi.

Kaupallisesti tuotavia elävaeläineriä ei yleensä hylätty paljon, koska tuojia pyydetään aina toimittamaan asiakirjat tarkastettaviksi ennen tuontia, ja niiden puutteet toimija korjaa yleensä jo ennen rajatarkastusta. Elävaeläinerät voidaan jättää rajatarkastus- asemalle odottamaan muutamaksi päiväksi asiakirjojen puutteiden korjaamista. Elävaeläinerien hylkääminen on eläinten hyvinvointisyyistä aina ongelmallista, joten sitä pyritään välttämään.

Laittomasti maahantuoduille lemmikkieläimille laadittiin hallintopäätös. Hallintopäätöksen noudattamisen tehosteeksi Evira on säännönmukaisesti asettanut juoksevan uhkasakon. Mikäli päävelvoitteita (lopetus, palautus) ei ole noudatettu määräajassa, Evira on aloittanut prosessin uhkasakon tuomitsemiseksi sitten, kun hallintopäätös ja uhkasakon asettamispäätös on tullut lainvoimaiseksi. Toimenpiteiden suorittaminen varmistettiin Tullin antamalla poistumistodistuksella tai eläinlääkäriin antamalla lopetustodistuksella. Jos omistaja ei noudattanut päätöstä uhkasakon asettamisen jälkeenkään, joissain tapauksissa käytettiin teettämishukkaa. Toimenpiteiden varmistaminen ja täten toimenpiteiden vaikuttavuuden valvonta on kuitenkin jäänyt muiden asioiden alle.

Vuonna 2016 yhteensä 4 tapauksessa asianosainen valitti joko alkuperäisestä hallintopäätöksestä (palautus, lopetus, karanteeni) ja asetetusta uhkasakosta tai uhkasakon tuomitsemispäätöksestä hallinto-oikeuteen. Lisäksi yksi aikaisempi valitus vuonna 2014 tehdystä uhkasakon tuomitsemispäätöksestä kolmasmaalemmikkiasianssa eteni vuoden 2016 aikana korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Korkein hallinto-oikeus ja hallinto-oikeudet hylkäsivät kaikki Eviran päätöksistä vireillä olleet valitukset. Teettämishukka asetettiin kolmelle tapaukselle ja kaksi päätöstä kumottiin myöhemmin ilmenneistä seikoista johtuen. Yksi tutkintapyyntö laadittiin tullille ja poliisille koirien salakuljetuksiin liittyen.

Taulukko 5.2.1. Toimijoille annetut seuraamukset 2016: EU:n alueelle jääneet elintarvikkeet. Eriä yhteensä 651 kpl: Helsingin satama 563 kpl, Lentoasema 47 kpl ja Vaalimaa 41 kpl.

	Kirjallinen huomautus						Hylkääminen (palautus, hävitys, vienti kolmanteen maahan)					
	Helsingin satama		Lentoasema		Vaalimaa		Helsingin satama		Lentoasema		Vaalimaa	
	kpl	%	kpl	%	kpl	%	kpl	%	kpl	%	kpl	%

Todistus puuttuu/ei ole voimassa	0		2	4,3	0		2	0,4	0		1	2,4
Maa ei hyväksytty	0		0		0		0		0		0	
Alue ei hyväksytty	0		0		0		0		0		0	
Tuote kielletty	0		0		0		0		0		0	
Eläinlääkinnälliset asiakirjat eivät vastaa toisiaan	0		0		0		0		0		0	
Terveysmerkki virheellinen	0		0		0		0		0		0	
Puutteellinen elintarvikehygieniä	3*	0,5	0		0		0		0		0	
Kemiallinen saastuminen	0		0		0		0		0		0	
Mikrobiologinen saastuminen	0		0		0		0		0		0	
Muu	0		0		0		1	0,2	0		1	2,4
Yhteensä	3	0,5	2	4,3	0		3	0,5	0		2	4,9

*pakkausmerkinnät

Taulukko 5.2.2. Toimijoille annetut seuraamukset 2016: EU:n alueelle jääneet sivutuotteet. Eriä yhteensä 581 kpl: Helsingin satama 354 kpl, Lentoasema 212 kpl ja Vaalimaa 15 kpl.

Puutteellisuus	Seuraamus											
	Kirjallinen huomautus						Hylkääminen (palautus, hävitys, vienti kolmanteen maahan)					
	Helsingin satama		Lentoasema		Vaalimaa		Helsingin satama		Lentoasema		Vaalimaa	
	kpl	%	kpl	%	kpl	%	kpl	%	kpl	%	kpl	%
Todistus puuttuu/ei ole voimassa	0		14	6,7	0		0		0		0	
Puutteellinen hygienia	3*	0,8	0		0		0		0		0	
Muu	0		0		0		0		0		0	
Yhteensä	3	0,8	14	6,7	0		0		0		0	

*pakkausmerkinnät

Taulukko 5.2.3. Toimijoille annetut seuraamukset 2016: tuontieläimet (luvut ovat tuotavien erien lukumääriä, yhdessä erässä voi olla useampia eläimiä). Eriä yhteensä 571 kpl: Lentoasema 50 kpl ja Vaalimaa 521 kpl.

Rajatarkastus- asema	Eriä yhteensä	Puute	Seuraamus			
			Lemmikin pysäyttäminen rajatarkastusasemalle, TRACES-maksun periminen kaksinkertaisena, aikaa vievän tarkastuksen maksu		Hylkääminen (palautus, lopetus, karanteeni)	
			kpl	%	kpl	%
Lentoasema	50	koirat, kissat, kalat	4	8	2	4
Vaalimaa	521	koirat, kissat, hevoset	20	3,8	3	0,6
Yhteensä	571		24	4,2	5	0,9

5.3. Valvontajärjestelmään liittyvät korjaavat toimenpiteet

Vuoden 2016 lopussa Evira siirtyi prosessiorganisaatioon. Muutoksen myötä eläinlääkinnällisen rajatarkastuksen sijoitus Eviran organisaatiossa muuttui ja esimies vaihtui. Eläinlääkinnällinen rajatarkastus siirrettiin eläinten sisämarkkinakaupan kanssa samaan jaostoon. Joulukuussa aloitettiin säännölliset rajatarkastuksen sisäiset kokoukset Hakuninmaalla.

6. TOIMINNAN RESURSSIT

Eläinlääkinnällisen rajatarkastuksen resurssit ovat erittäin laajaan tehtäväkenttään nähden alimitoitettut. Resurssit ovat pienentyneet olennaisesti viime vuosina ja pitkistä virkavapaista johtuen toiminta on ollut pitkälti sijaisten varassa. Jatkuva sijaisten pe-

rehdyttäminen on kuluttanut jo ennestään pieniä resursseja. Viikissä tuonnin parissa toimiva ylitarkastaja toimi sijaisena rajaeläinlääkäreille. Lomien, perehdytysten tai sairaslomien aikana ei rajatarkastuksessa ole yhtään ylitarkastajaa. Vuonna 2016 rajatarkastuksesta vähennettiin yhdestä tarkastajan virasta 60 %. Tämä hidastaa esim. tuontilupien pohjatyön tekoa ja käsittelyajat venyvät entisestään. Laittomien elävien eläinten tuonti on lisääntynyt huomattavasti. Resurssit eivät riitä vastaamaan niiden aiheuttamaa lisääntynyttä työmäärää sen jälkeen kun lemmikkivirka poistettiin vuonna 2014. Edes täysi, kokenut miehitys ei mahdollistaisi kaikkien prosessille kuuluvien töiden tekemistä.

Vaalimaan rajaeläinlääkäriin sairastuminen olisi suuri ongelma, koska paikallista sijaista ei ole käytettävissä. Tarkastuksia ei myöskään Vaalimaalla kyetä tekemään iltaisin ja viikonloppuisin, koska valtuutettua ei ole käytettävissä. Myös Vaalimaan rajaeläinlääkäriin lomasijaisen järjestäminen on haasteellista eikä loma-aikoina pystytä pitämään rajatarkastusasemaa auki vaaditusti kolmena päivänä viikossa.

Hakuninmaan rajatarkastusaseman piha-alueesta on luovutettu osa kaupungin käyttöön ja päättävän tien liikennejärjestelyt ovat muuttuneet. Sisäänajo ja ulosajo tapahtuvat samalta puolelta ja erityisesti vetoauton ja kahden puoliperävaunun yhdistelmällä on kääntyminen pihalla huomattavan vaikeaa.

7. MUUTOKSET SEURAAVIEN VUOSIEN TOIMINTAAN

Helsingin sataman eläinlääkinnällisen rajatarkastusaseman toiminnan jatkuvuus tulee selvittää. Hakuninmaalla sijaitsevan rajatarkastusaseman käyttö muuttunee mahdolliseksi vuonna 2019.

Lentokentän uusi eläinlääkinnällinen rajatarkastusasema otetaan käyttöön 2017.

Tullin kanssa tulee tiivistää toimintaa. Tullin lemmikkiohjeen valmistuminen on suunniteltu vuodelle 2017. Sähköinen asiointi vuonna 2018.

Elävien eläinten karanteenimahdollisuus tulee selvittää.